

ЛИМАР Л.В.,

кандидат психологічних наук,

доцент ННЦ НПО ІПО

НМУ імені О.О. Богомольця,

м. Київ, Україна

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ МЕДИКІВ В УМОВАХ COVID-19 ЯК ВИКЛИК СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

LYMAR L.V. Distance training of medical students under the COVID-19 lockdown conditions as a challenge for the education system of Ukraine. *The article deals with the analysis of the distance training notion, studied by the Ukrainian scientists. The author states that before the lockdown 2020 distance training in higher educational institutions of Ukraine was regarded as the extramural or individual one. The article defines distance training as education at the distance, with when both teacher and student are far from each other, the education including application of e-resources in the e-educational environment, information-communication distance training system and the distance training technologies. The author shows that the distance training of medical students is equal to the offline studies. The author describes all kinds of the medical students training: lectures, practical classes, consultations and control classes, regarding the peculiarities of medical education as well as the personal experience of the author of teaching in O.Bogomolets National medical university. The article reveals the main advantages of the distance training of medical students: accurate time management, study room management, higher flexibility of teachers and medical students. Though, the article contains descriptions of the disadvantages of the training: dependence on the Internet connection and gadget functioning as well as psychological prejudice toward the medical distance studies.*

Keywords: Distance training, medical students, COVID 19.

ЛИМАР Л.В. Дистанційне навчання медиків в умовах COVID-19 як виклик сучасній педагогічній системі України. *Автором проаналізовано дослідження поняття дистанційного навчання українськими науковцями. В статті визначено, що до епідемічних заходів 2020р. дистанційне навчання у закладах вищої освіти*

України розглядалось в межах заочного чи індивідуального навчання. У статті визначено дистанційне навчання як навчання на відстані, в умовах віддаленості студента та викладача, що включає в собі: застосування електронних освітніх ресурсів в електронному освітньому середовищі, інформаційно-комунікаційну систему дистанційного навчання, та технології дистанційного навчання. Показано, що навчання студентів медиків дистанційними засобами є рівнозначним навчанням офлайн в аудиторії. Описано всі види навчання медиків- лекції, практичні заняття, консультації, контрольні заняття, з урахуванням особливостей медичної освіти, а також особистим досвідом автора викладання в НМУ імені О.О. Богомольця. Визначено основні переваги дистанційного навчання медиків: економію часу, аудиторного фонду, більшу гнучкість викладачів та студентів, а також недоліки: залежність від стану мережі Інтернет, стану гаджетів, психологічну упередженість до навчання власне медиків.

Ключові слова: Дистанційне навчання, студенти медики, КОВІД 19.

ЛЫМАРЬ Л.В. Дистанционное обучение медиков в условиях COVID-19 как вызов современной педагогической системе Украины. Автором проанализирована изученность понятия дистанционного обучения украинскими учеными. В статье определено, что до эпидемических мероприятий 2020г. дистанционное обучение в заведениях высшего образования Украины рассматривалось в пределах заочного или индивидуального обучения. В статье определено дистанционное обучение как обучение на расстоянии, в условиях отдаленности студента и преподавателя, что включает использование электронных образовательных ресурсов в электронной образовательной среде, информационно-коммуникационную систему дистанционного обучения и технологии дистанционного обучения. Показано, что обучения студентов-медиков дистанционными средствами равнозначно обучению оффлайн в аудиториях. Описаны все виды обучения медиков-лекции, практические занятия, консультации, контрольные занятия, с учетом особенностей медицинского образования, а также личного опыта автора преподавания в НМУ имени А.А. Богомольца. Определены основные преимущества дистанционного обучения медиков: экономия времени,

аудиторного фонда, большую гибкость преподавателей и студентов, а также недостатки: зависимость от состояния Интернет, состояния гаджетов, психологическую предубежденность к такому обучению медиков.

Ключевые слова: дистанционное обучение, студенты-медики, КОВИД-19.

Вступ. Питання дистанційного навчання у закладах вищої освіти країни набуло надзвичайної актуальності після березня 2020р., коли, внаслідок оголошеної епідемії КОВІД 19, Кабінетом Міністрів України було видано рішення про перехід освітніх закладів країни на дистанційне навчання «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID 19». До цього моменту дистанційне навчання у вищій освіті розглядалось у межах заочної освіти, а також індивідуальної освіти. Висока стресогенність ситуації, раптовість прийняття рішення про дистанційне навчання, та миттєвий перехід всіх закладів вищої освіти на дистанційну форму навчання виявили багато проблем. В цілому, система вищої освіти України виявилась недостатньо підготовленою до впровадження дистанційного навчання. Сутність дистанційного навчання активно вивчається педагогами з 2020р. з метою удосконалення процесу навчання, проте саме питання дистанційного навчання є досить суперечливим, завдяки неоднозначному висвітленню у мас медіа, особливо навчання медиків, та консервативному ставленню як учнів, так і викладачів. З метою удосконалення організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти України автором було поставлено наступну **мету** дослідження: – проаналізувати досліджуваність поняття «Дистанційне навчання» в українській педагогічній літературі, визначити основні види дистанційного навчання, а також сформулювати переваги та недоліки дистанційного навчання, запровадженого за умов епідемії КОВІД 19, в Україні.

Аналіз літературних джерел. Питання дистанційного навчання є надзвичайно актуальним на даний час в Україні та інших країнах світу, з урахуванням карантинних обмежень після 2020 року та вимушеного переходу навчальних закладів на дистанційне та змішане навчання. Проте, сам термін дистанційне навчання було започатковано ще в 1856 році, коли Ч.Тусен та Г.Ланшенштадт започаткували навчання «через кореспонденцію університеті Берліна[11]. У 1877 Шотландський університет Св. Андрія започаткував дистанційні курси для жінок-митців. З того часу питання дистанційного навчання вивчалось численними педагогами, причому цікаво зауважити, що інтерес до вивчення теми то зникає, то підсилюється. Всі дослідження дистанційного навчання варто розділити на два періоди: дослідження до 2020 року(коли дистанційне

навчання пропонувалось учням та студентам внаслідок їх певних фізичних обмежень, віддаленості навчального закладу, тощо) та після 2020, коли тема дистанційного навчання набула особливої популярності внаслідок карантинних обмежень. Більшість праць, присвячених дистанційному навчанню в першій групі, датується 90-ми роками 20 сторіччя – початком 21.

Власне українськими педагогами дане поняття широко досліджувалось з початку 2000-х років, проте значна кількість досліджень датується 17-18 роками, а з 2020 року спостерігається значне підвищення інтересу до дистанційного навчання як єдиного можливого варіанту навчання. І якщо в 2019 р. Сисоєва С. [15] перед запровадженням дистанційного навчання в освіті України досліджувала основні тенденції дистанційного навчання, у 2020 році кількість досліджень, присвячених дистанційному навчанню значно зросла (роботи В. Кюрчева[9], В. Ільченко, А. Прокопенко[14], І.Воротникової[4], Н. Арустамової[1]), дистанційному навчанню за умов пандемії, психологічним особливостям, вимушеної ситуації(В. Кухаренко[8], М.Аряєв[2], В.Іванішин[4], С.Бужинська[3], М.Смільсон[16]), дистанційного вивчення іноземної мови(О.Корж[7], В.Гулак[5]). Деякі дослідники приділяли увагу індивідуальним особливостям, так, О. Малиновська описала історичний розвиток дистанційного навчання[11], І. Самохвалова підкреслила зростання запиту на неформальну освіту за умов дистанційного навчання у 2020р. Багато авторів почали досліджувати проблему дистанційного навчання фахівців відповідальних професій, зокрема медиків (Л.Лимар[12], Ю.Дубоссарська[6]), приходячи до висновку, що дистанційне навчання медиків можливе за умов його коректної організації та заміни фантомів пацієнтів електронними моделями. В цілому, питання дистанційного навчання активно вивчається всього два роки, та потребує подальшого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання у закладі вищої освіти визначається автором як навчання на відстані, в умовах віддаленості студента та викладача, що включає в собі: застосування електронних освітніх ресурсів в електронному освітньому середовищі, інформаційно-комунікаційну систему дистанційного навчання, та технології дистанційного навчання. Дистанційне навчання медиків потребує організації взаємодії студентів з викладачами теоретичних та практичних дисциплін, а також імітації роботи з пацієнтами на фантомах чи віртуальних моделях.

В цілому, дистанційне навчання можливо визначити як цілеспрямований та інтерактивний процес взаємодії двох учасників навчального процесу- студента та викладача, яке відбувається на відстані між ними. Дистанційне навчання вимагає певного ступеню вмотивованості учасників навчального процесу, особливо учнів, і більш легке для організації зі студентами вищих закладів освіти, у зв'язку з вищою мотивацією останніх.

Розглянемо детальніше особливості організації дистанційного навчання у вищій школі за видами навчання: практичного та семінарського заняття, лекції, консультацій, самостійної роботи, контрольних занять, зокрема- у медичних закладах вищої освіти. Частково за заочно-дистанційною формою навчання у закладах вищої медичної освіти навчаються студенти майбутні фармацевти та провізори. Таке навчання оригінально було організоване за наступним планом: настановча сесія- ознайомлення студентів з завданнями до опрацювання- самостійне опрацювання- контрольна сесія та перевірка виконаних завдань на заняттях. Після 2020 року навчання студентів заочного відділення було переведено в режим онлайн, із виконанням тих самих завдань, проте більшими можливостями презентації навчального матеріалу на платформі, а також проведенням занять та консультацій онлайн. Студенти інших спеціальностей до 2020р. заочно не навчались.

Організація навчальної діяльності при дистанційному навчанні потребує злагодженості роботи викладача та студентів, а також наявності електронного освітнього середовища, організованого викладацьким складом. Досвід організації дистанційного навчання медиків показав, що таке середовище може бути розміщеним на платформах Google Classroom, особистій сторінці викладача на сайті кафедри, сайті кафедри, особистій сторінці викладача в соціальній мережі(Facebook сторінка, Telegram канал), сторінці викладача в додатках на зразок Multiapps чи Quizlet, а також шляхом особистого електронного листування викладача зі студентами, а також в межах освітнього середовища вищого навчального закладу. Так, в НМУ імені О.О.Богомольця таким середовищем з самого початку запровадження дистанційного навчання в 2020 сайт Neuron ASU, який пізніше було удосконалено та перенесено на сайт Likar.nmu. Дане середовище пропонує викладачу розміщувати всі матеріали по підготовці до практичних занять, а також лекційні матеріали та завдання контролю до них, а також завдання до практичних занять та контрольних занять, які перевіряються автоматичною

Запровадженням дистанційного навчання у 2020р. не регламентувалось жодну визначену платформу для взаємодії студента з викладачем. Власне практичне, семінарське чи контрольне усне заняття може проводитись на різноманітних онлайн відео-платформах, на зразок Zoom, Google Meets, Skype, Viber video, Whats App video. Певну незручність становить обмеження по кількості учасників чи тривалості заняття для безкоштовної версії, проте за наявності корпоративного(Університетського) доступу дана проблема усунена, що і спостерігалось в НМУ ім.О.О.Богомольця, де викладачами було обрано Google Meets як платформу внаслідок можливості корпоративного необмеженого доступу до послуг відео-конференцій.

Лекційне навантаження відіграє велике значення у медичному закладі вищої освіти, проте організація проведення лекцій дистанційно відкрила нові

можливості. Лекції, організовані дистанційно, можуть проводитись як в режимі live, так і в запису, та можуть включати власне записане відео лектора, відео презентації з аудіо, відео з численними електронними робочими посиланнями, відео з вмонтованими в нього завданнями, тощо. Дистанційний формат лекції економить час як лектора так і студентів, а за умови організації контролю наданого матеріалу шляхом тестування з численними видами завдань, є високо-ефективними. З урахуванням того, що студенти медицини проводять багато часу на пересування між різними корпусами, формат онлайн лекцій дозволяє економити час.

Практичні заняття складаються з декількох компонентів: це взаємодія викладача зі студентами онлайн, із застосуванням комунікаційних платформ, і робота студентів з теоретичним та практичним матеріалом(опрацювання текстової частини, відео- фрагментів, відео розбору кейсів з пацієнтами), а також виконання певних завдань письмово(на платформі, чи надсилання через електронну пошту викладача).

Проведення консультацій викладачами можливо як у живому форматі онлайн зустрічі, так і в письмовій формі(чат, або формат «запитання на пошту- відповідь»). Можливий також подвійний формат: спочатку обмін письмовими повідомленнями, а при певних труднощах, які виникають у студента, викладач призначає онлайн зустріч.

Проведення контролю дистанційно є одним з найбільш суперечливих моментів, так як він містить чимало можливостей для виявлення академічної недобросовісності. Деякі викладачі вимагають великий огляд камери та відсутність сторонніх осіб у кімнаті зі студентом, проте ми вважаємо, що багатогранно розроблені тестові завдання та живий діалог викладача зі студентом, з подальшим розбором запитань та представленням студентом логічних зв'язків у відповіді допомагають уникнути цього.

Згідно проведеного аналізу літератури та власного досвіду автора, були виокремлені наступні переваги дистанційного навчання: економія часу на пересування між корпусами, зокрема студентів-медиків; відсутність проблеми аудиторного фонду, що особливо актуально, коли одночасно дисципліна викладається на всьому потоці студентів курсу; можливість застосовувати електронні навчальні матеріали, що неможливо, якщо аудиторія не є комп'ютеризованою чи обладнаною електронною дошкою; застосуванні системи електронного контролю знань без необхідності залученості комп'ютерного класу, а також гнучкість викладачів та студентів щодо менеджменту власного часу та виконання завдань.

Основними недоліками дистанційного навчання медиків було визначено: абсолютна залежність організації процесу навчання від стану мережі інтернет та технічних засобів та психологічна неготовність студентів та викладачів. Відсутність з'єднання Інтернет чи несправний гаджет унеможливорює роботу

онлайн. На жаль, перший досвід організації дистанційного навчання онлайн у 2020 показав, що через велику завантаженість мережі Інтернет, спостерігались проблеми з інтернет зв'язком. Також варто зазначити численні проблеми дистанційного навчання студентів-медиків, внаслідок того, що таке навчання унеможливило клінічну практику останніх. Вважаємо, що дану проблему можливо розв'язувати завдяки ретельному підбору навчальних кейсів, створення клінічного портфолію, імітації роботи з пацієнтами, застосування комп'ютеризованих моделей пацієнтів, тощо.

Висновки. Проблема дистанційного навчання до 2020р. вивчалась українськими педагогами в розрізі заочного навчання та індивідуального навчання осіб з обмеженими можливостями. Запровадження дистанційного навчання у березні 2020р. у закладах вищої освіти України носило терміновий характер, та багато закладів освіти України виявились недостатньо готовими до нього. Проблема дистанційного навчання медиків набула особливого обговорення, зокрема внаслідок негативного висвітлення деякими ЗМІ та консервативності поглядів студентів та викладачів. Аналіз видів та форм дистанційного навчання студентів-медиків дозволив визначити, що всі види навчання: лекційне навчання, практичні заняття, контрольні заняття та консультації можливо проводити за дистанційною системою, без втрати якості навчання. Застосування власних освітніх платформ, на кшталт платформи LIKAR.NMU NMU ім.О.О.Богомольця, а також організований доступ до комунікаційних відео-платформ, як Google Meetsб забезпечує проведення всіх компонентів навчання студентів-медиків онлайн. Перевагами дистанційного навчання студентів-медиків було визначено економію часу, можливість гнучкості навчання, а також незалежність навчального процесу від аудиторного фонду. Недоліками дистанційного навчання студентів-медиків було визначено абсолютну залежність від стану мережі інтернет, якості функціонування гаджетів, упередженість певних прошарків щодо дистанційного навчання, а також необхідність подальшої розробки імітації роботи з пацієнтами при навчанні онлайн. Проблема 3D-навчання, відтворення моделі тіла пацієнта, телехірургії та інших дистанційних форматів навчання студентів медиків в Україні потребує подальшого вивчення.

Список використаних джерел:

1. Арустамова Н.А., Білінова О.М., Соболь С.М. Дистанційне навчання : сутність, особливості та технології. Херсон : ХДУ, 2020, 47 С.
2. Аряєв М.Л., Капліна Л.Є., Сенківська Л.І., Павлова В.В. Перший досвід дистанційного навчання в медичних вузах України в умовах COVID-19-карантину. Здоров'я дитини, 2020. Т. 15, № 3, С. 195-199. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zd_2020_15_3_10

3. Бужинська С., Стрюкова С. Адаптація студентів ЗВО до дистанційного навчання: психологічний аспект.. Матеріали конференцій МЦНД, 2020, С. 58-60. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/2415>
4. Воротнікова І.П., Чайковська Н.В. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020, 456 С.
5. Гулак В.О. Особливості дистанційного навчання англійської мови [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 6.020303 – філологія. Суми: СумДУ, 2019, 35 С.
6. Дубоссарська Ю.О. Досвід дистанційного навчання з акушерства і гінекології у період карантину. Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. 26-27 червня 2020 р., м. Дніпро, 2020, С.316-317.
7. КоржО., Романюк Л. Особливості дистанційного навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей. Матеріали конференцій МЦНД, 2020, С. 98-99. Режим доступу: <https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v2.19>
8. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Колективна монографія/ВМ Кухаренко, ВВ Бондаренко. 2020, 409 С.
9. Кюрчев В.М. Організаційні форми дистанційного навчання і специфіка їх застосування в ТДАТУ. Збірник науково-методичних праць «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти», 2020, С.4-9.
10. Лавриненко Л. Освіта в реальності сьогодення—дистанційне навчання. Матеріали конференцій МЦНД, 2020, С. 25-28.
11. Малиновська О.Л., Масон С.Р., Чаплик О.А. Деякі історичні та теоретичні аспекти дистанційного навчання. Науковий вісник НЛТУ України, 2017, Вип. 27(4), С. 186-188. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlut_2017_27_4_41
12. Моруґа К. О. Деякі особливості застосування інтернет мереж при викладанні іноземної мови фахового спрямування Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : КНЕУ, 2018, С. 273–276.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID 19». Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>
14. Прокопенко А.І., Підчасов Є.В., Москаленко В.В. та ін. Технології дистанційного навчання: методологія створення та супроводу навчальних курсів : навч. посіб. Харків : Мітра, 2019, 81 С.

15. Сисоєва С.О., Осадча К.П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання, 2019, 70.2: С. 271-284.
16. Смульсон М.Л. Карантинна криза» і дистанційне навчання: психологічні проблеми. Тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Віртуальний освітній простір: психологічні проблеми», 2020, С. 25-26.

Transliteration of References:

1. Arustamova N.A., Blinova O.M., Sobol S.M. Dystantsiine navchannia : sutnist, osoblyvosti ta tekhnolohii [Distance training- essence, peculiarities and technologies] . Kherson : KhDU, 2020, 47 p. [In Ukrainian]
2. Ariaiev M.L., Kaplina L.Ie., Senkivska L.I., Pavlova V.V. Pershyi dosvid dystantsiinoho navchannia v medychnykh vuzakh Ukrainy v umovakh COVID-19-karantynu[First experience of distance training in medical universities of Ukraine under the COVID 19 lockdown]. Zdorovia dytyny[Health of the child], 2020. V. 15, № 3, P. 195-199. Access regimen: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zd_2020_15_3_10. [In Ukrainian]
3. Buzhynska S., Striukova S. Adaptatsiia studentiv ZVO do dystantsiinoho navchannia: psykholohichniy aspekt [Adaptation of the higher educational institutions students to distance training: psychological aspect]. Materialy konferentsii MTsND [Conference materials], 2020, P. 58-60. Access regimen: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/2415> [In Ukrainian]
4. Vorotnikova I.P., Chaikovska N.V. Dystantsiine navchannia: vyklyky, rezultaty ta perspektyvy. Poradnyk. Z dosvidu roboty osvitan mista Kyieva: navch.-metod. Posib [Distance training: challenges, results and prospective. Guide. From experience of Kyiv teachers. Study guide]. K. : Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2020, 456 P. [In Ukrainian]
5. Hulak V.O. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia anhliiskoi movy [Peculiarities of distance teaching English]: robota na zdobuttia kvalifikatsiinoho stupenia bakalavra; spets. [Bachelor qualification thesis]: 6.020303. Sumy: SumDU, 2019, 35 P. [In Ukrainian]
6. Dubossarska Yu.O. Dosvid dystantsiinoho navchannia z akusherstva i hinekolohii u period karantynu. Sotsialno-humanitarni doslidzhennia ta innovatsiina osvita diialnist[Experience of distance training of obstetrics and gynecology during the lockdown: Social humanitarian studies and innovative education]. Materialy II Mizhnarodnoi naukovo konferentsii. 26-27 chervnia[Proceedings of the 2nd International scientific conference from 26-27 June 2020], Dnipro, 2020, P.316-317. [In Ukrainian]
7. Korzh O., Romaniuk L. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia inozemnykh mov studentiv nemovnykh spetsialnostei [Peculiarities of distance teaching

- foreign languages to non-philological students]. Materialy konferentsii MTsND[Conference proceedings], 2020, P. 98-99. Access regimen: <https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v2.19> [In Ukrainian]
8. Kukhareno V.M., Bondarenko V.V. Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini[Urgent distance training In Ukraine]. Monograph. 2020, 409 P. [In Ukrainian]
9. Kiurchev V.M. Orhanizatsiini formy dystantsiinoho navchannia i spetsyfika yikh zastosuvannia v TDATU[Organizing forms of teaching and specifics of their application in TDATU]. Zbirnyk naukovy-metodychnykh prats «Udoskonalennia osvithno-vykhovnoho protsesu v zakladi vyshchoi osvity»[Proceedings of scientific and methodical papers "Improvement of educational process in the higher educational institutions], 2020, P.4-9. [In Ukrainian]
10. Lavrynenko L. Osvitavrealnostisohodennia–dystantsiine navchannia[Education in reality: distance training]. Materialy konferentsii [Proceedings of MTsND], 2020,P. 25-28. [In Ukrainian]
11. Malynovska O.L., Mason S.R., Chaplyk O.A. Deiaki istorychni ta teoretychni aspekty dystantsiinoho navchannia[Some historical and theoretical aspects of distance training]. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy[Scientific Bulletin of NLTU], 2017, Vyp. 27(4), P. 186-188. Access regimen: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltsu_2017_27.4_41 [In Ukrainian]
12. Moruha K. O. Deiaki osoblyvosti zastosuvannia internet merezh pry vykladanni inozemnoi movy fakhovoho spriamuvannia[Some peculiarities ofapplication of the Internet teaching professionally aimed foreign languages]. Stratehii mizhkulturnoi komunikatsii v movnii osviti suchasnoho VNZ: zb. materialiv IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf[Strategies of intercultural communication in language education: proceedings of IV International Scintific-practical conference]. Kyiv : KNEU, 2018, Pp. 273–276.
13. Decree of Cabinet of Ministers of Ukraine issued on 11. 03.2020 № 211 «On preventing spread on the territory of Ukraine of Coronavirus SARS COVID 19 ». Access regimen: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text> [In Ukrainian]
14. Prokopenko A.I., Pidchasov Ye.V., Moskalenko V.V. ta in. Tekhnolohii dystantsiinoho navchannia: metodolohiia stvorennia ta suprovodu navchalnykh kursiv : navch. Posib. [Technologies of distance training: methodology of development and supervision of educational courses: study guide]. Kharkiv : Mitra, 2019, 81 P. [In Ukrainian]
15. Sysoieva S.O., Osadcha K.P. Stan, tekhnolohii ta perspektyvy dystantsiinoho navchannia u vyshchii osviti Ukrainy [Condition, technologies and prospective of distance training in high education system of Ukraine]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: elektronne naukove fakhove vydannia [Information technologies and means of teaching: e-edition], 2019, 70.2: P.

271-284. Access regimen: https://researchgate.net/publication/332717610_
[In Ukrainian]

16. Smulson M.L. Karantynna kryza» i dystantsiine navchannia: psykholohichni problem [Lockdown crisis and distance training: psychological problems]. Tezy dopovidei VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii «Virtualnyi osvittii prostir: psykholohichni problemy» [Proceedings of VIII International scientific practical Internet conference “Virtual educational space” : psychological problems], 2020, P. 25-26. [In Ukrainian]

LYMAR L.V.

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of NSC NGO IPO NMU named after O.O. Bogomolets, Kyiv, Ukraine
E-mail: lesyalymar@nmu.ua

DISTANCE LEARNING FOR DOCTORS IN COVID-19 CONDITIONS AS A CHALLENGE TO THE MODERN PEDAGOGICAL SYSTEM OF UKRAINE

<https://doi.org/10.38014/osvita.2022.89.10>